

Họ các nhóm điểm S_n

Bởi:

Nguyễn Văn Hiệu

Ta định nghĩa phép quay – phản xạ gương S_n là tổ hợp của phép quay C_n quanh một trục nào đó và phép phản xạ gương σ_h qua một mặt phẳng gương σ_h trục giao với trục quay. Bây giờ trục quay này được gọi là trục quay – phản xạ gương S_n . Vì C_n và σ_h giao hoán với nhau nên thứ tự của chúng trong định nghĩa của S_n không quan trọng.

$$S_n = C_n \sigma_h = \sigma_h C_n \quad (25)$$

Vì rằng

$$\sigma_h^2 = E$$

cho nên

$$S_n^2 = C_n^2 \quad (26)$$

Nhóm vòng sinh ra bởi các phép quay – phản xạ gương S_n gọi là nhóm S_n . Theo công thức (26) nhóm giao hoán S_n chứa tất cả các phép quay – phản xạ gương lẫn các phép quay nếu $n > 2$. Trong trường hợp đặc biệt $n = 2$ ta có

$$S_n^2 = C_n^2 = E$$

cho nên nhóm vòng S_2 chỉ có hai yếu tố là E và S_2 . Theo công thức $\sigma_h C_2 = C_2 \sigma_h = i$ ta lại có $S_2 = i$. Vậy nhóm S_2 trùng với nhóm C_2 đã trình bày ở trên. Xét trường hợp $n = 3$. Nhóm giao hoán S_3 có sáu yếu tố khác nhau sau đây: $E, S_3 = \sigma_h C_3, S_3^2 = C_3^2, S_3^3 = C_3, S_3^4 = \sigma_h, S_3^5 = C_3^4, S_3^6 = \sigma_h C_3^2$. Đó chính là sáu yếu tố của nhóm C_3h đã trình bày ở trên. Vậy chỉ có hai nhóm S_n với $n = 4$ và $n = 6$ là hai nhóm mới.

1) Nhóm S_4 là nhóm giao hoán gồm bốn yếu tố $E, S_4 = \sigma_h C_4, S_4^2 = C_2, S_4^3 = S_4^{-1}$, vì rằng $S_4^4 = E$. Chỉ có một yếu tố đối xứng là trục quay – phản xạ gương S_4 .

Họ các nhóm điểm S_n

2) Nhóm S_6 là nhóm giao hoán gồm sáu yếu tố E , $S_6 = \sigma_h C_6$, $S_6^2 = C_3$, $S_6^3 = \sigma_h C_2 = i$, $S_6^4 = C_3^{-1}$, $S_6^5 = \sigma_h C_6^{-1}$. Ngoài trục quay – phản xạ gương S_6 còn có một yếu tố đối xứng nữa là tâm nghịch đảo i nằm trên trục quay S_6 .